

Effektivitetsrevision av vård utanför Åland

Inom ramen för effektivitetsrevisionen av ÅHS för räkenskapsperioden 2018 har en effektivitetsrevision av vård utanför Åland utförts. I effektivitetsrevisionen har gjorts följande:

- Kartlagts rutinerna för budgetering samt uppföljning av budgeten för vård utanför Åland
- Analys av kontrollerna och rutinerna för inköp av vård utanför Åland
- Genomgång av väsentliga avtal och att de efterföljs

Effektivitetsrevisionen är inte en revision eller översiktlig granskning enligt ISA-standarderna (International Standards on Auditing). I rapporten presenteras endast iakttagelser gällande de frågeställningar som preciseras i revisionsplanen för effektivitetsrevisionen.

Som material för effektivitetsrevisionen har använts:

- Inköpsfakturor
- Avtal med leverantörer
- Betalningsförbindelser
- Budgeter för vård utanför Åland 2017 och 2018
- Budgetuppföljning per 31.8.2018
- Bokföringsrapporter

Dessutom har ÅHS' ekonomichef intervjuats.

Budgetering och uppföljning av budgeten för vård utanför Åland

Kostnaderna för vård utanför Åland upplevs vara svårpåverkade, eftersom kostnaderna är beroende av hur många och hurdana sjukdomsfall som kräver vård utanför Åland. Det här gör att det är svårt att budgetera för vård utanför Åland. Budgeten är beroende av vad det finns för kompetens att tillgå hos ÅHS. Trenden är att mer köps utifrån eftersom ÅHS inte har så mycket specialkompetens och skillnaden mellan en specialist- och allmänläkares kompetens ofta är stor. I budgeteringen utgår man från tidigare års kostnader och anpassar budgeten enligt vad man tror att det kommer att finnas för behov under budgetåret. Budgeten påverkas följaktligen av vad för specialkompetens som finns hos ÅHS för året i fråga. Eftersom kostnaderna är svårpåverkade är fjolårets kostnader antagligen det bästa mått man har att utgå från när man uppskattar nästa års kostnader. Budgeten för vård utanför Åland år 2018 är 8 440 000. Utfallet per 31.8.2018 är 5 844 000. Prognosen för 2018 är 9,4-9,5 miljoner så en budgetöverskridning är att vänta. År 2017 och 2016 var de verkliga kostnaderna nära de budgeterade.

I diskussionen med ekonomichefen framkom att man medvetet har underbudgeterat (94 %) för år 2018 eftersom man har en driftsreservering som man har för avsikt att upplösa. I revisionen poängterades att medvetna underbudgeteringar inte kan göras.

Varje månad görs en uppföljning av kostnaderna för vård utanför Åland. Kostnaderna följs upp i programmet Visma Menu. Kostnaderna är indelade i akut externvård och remitterad externvård. Dessutom sker uppdelning bland annat enligt klinik och land. Uppföljningen ger således relativt detaljerad information.

Avtal med leverantörer av vård utanför Åland

De två största leverantörerna av vård utanför Åland är Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt (VSSHP) och Akademiska sjukhuset i Uppsala. ÅHS har avtal om sjukvård med båda dessa leverantörer. På basis av de fakturor som granskades under revisionen har avtalen efterföljts.

Avtalen med VSSHP och Akademiska sjukhuset i Uppsala är inte upphandlade. För några år sedan jämfördes deras priser med privata leverantörers priser. Slutsatsen av jämförelsen var att priserna är rimliga. Samarbetet med de nuvarande leverantörerna fungerar bra och det finns många andra faktorer än priset som har betydelse.

Trots att man anser att samarbetet med nuvarande leverantörer fungerar bra anser vi att en regelbunden jämförelse av olika leverantörers priser bör göras för att säkerställa att de avgifter som ÅHS betalar är skäliga. Privata leverantörers priser kunde användas som benchmarking för Åbos och Uppsalas priser.

Kostnadsuppföljningen visar att VSSHP:s priser i allmänhet är betydligt billigare än Uppsalas. Därför försöker man i första hand styra patienter till Åbo, men patientens egna önskemål spelar också stor roll i valet av sjukhus.

Inköpsfunktionen för vård utanför Åland

Ekonomiavdelningen konterar och sakgranskar inkomna fakturor som sedan förs vidare i fakturahanteringsprogrammet till chefsläkaren för godkännande och attestering, varefter den går till betalning. Före godkännande kontrollerar chefsläkaren att det som har fakturerats motsvarar patientens remiss. När en patient skickas till extern vård är det sällan fråga om ett enda specifikt ingrepp, utan specialistläkaren på plats måste få använda sin professionella bedömning till att besluta om vad för åtgärder som är nödvändiga. Det här resulterar i att fakturorna kan innehålla sådana poster som inte uttryckligen ingick i remissen. Läkarnas godkännande säkerställer ändå att faktureringen huvudsakligen motsvarar det ÅHS har beställt.

Fakturorna från VSSHP hanteras på ett lite annorlunda sätt än övriga fakturor för extern vård. Varje månad skickar VSSHP en samlingsfaktura som innehåller kostnaderna för alla ÅHS' patienter för månaden. När samlingsfakturan kommer till ÅHS granskar ekonomiavdelningen att en giltig betalningsförbindelse

finns för varje patient. Betalningsförbindelse ges av läkaren i samband med att patienten remitteras till vård utanför Åland. Om betalningsförbindelse finns konteras fakturan och går efter det till betalning. Betalningsförbindelse måste finnas för att fakturan ska kunna betalas. De fakturor som saknar betalningsförbindelse lämnas som öppna tills en betalningsförbindelse fås. Utgångspunkten är att leverantören måste se till att betalningsförbindelser finns före de utför vård. Om betalningsförbindelse saknas är det i första hand på leverantörens ansvar att bevisa att de hade rätt att fakturera ÅHS för tjänsten.

Alla kostnader för en enskild patient som överstiger 30 000 euro måste separat godkännas skriftligen av den läkare som har gett remiss. Dessutom skickas var tredje månad en förteckning över kostnader och betalningsförbindelser till respektive chefsläkare för godkännande. Syftet med dessa rutiner är att de ska underlätta kostnadsuppföljningen och bidra till att läkarna är mer medvetna om kostnaderna.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser vi att den interna kontrollen för vård utanför Åland är ändamålsenligt ordnad. Budgetuppföljningen sker ändamålsenligt. Avtal har efterföljts.

Vi anmärker att medvetna underbudgeteringar inte kan göras.

Vidare rekommenderar vi att befintliga leverantörers priser jämförs med andra alternativ för att få en uppfattning om prisernas konkurrenskraft.

Mariehamn den 10 december 2018

BDO Audiator Ab, revisionsammanslutning

Andreas Holmgård
OFGR, CGR